

Joensuun kaupunki, kaupunginvaltuusto
Valtuustoaloite 30.9.2024

Lasten ja nuorten lukutaidon parantaminen lähivuosien kärkihaasteeksi

Lasten ja nuorten hyvinvointiraportin väliarvion mukaan Joensuun perusopetuksen 2. luokan oppilaista lukutaito ja luetun ymmärtäminen on vähintään ikäluokkatasoa vain 68 prosentilla. Vielä vuonna 2021 lukema on 81 prosenttia, ja lukutaito on heikentynyt jatkuvan seurannan perusteella vuosi vuodelta.

Luokka-asteen noustessa tilanne ei juurikaan kohene. Viidennen luokan oppilailla lukema oli vuonna 2021 niin ikään 81 prosenttia, mutta nyt vain 66 prosenttia.

Heikkoa ja edelleen heikentyvää lukitaitoa selitetään monilla tekijöillä, kuten informaatiokanavien sirpaleisuudella, sähköisellä kuvallisella kerronnalla sekä erilaisten tietokonepelin valtavalla tarjonnalla. Suomi ei ole tässä yksin, sillä lasten ja nuorten heikkenevä lukutaito on kansainvälinen ilmiö.

Opetushallitus julkisti vuonna 2021 kansallisen lukutaitostrategian, jonka avulla pyritään parantamaan lukutaitoa yleensä ja erityisesti monilukutaitoa. Tavoitteena on, että Suomi olisi maailman monilukutaitoisin maan vuonna 2030.

Kunnat ovat ruvenneet toteuttamaan strategiaa ilmeisen vaihtelevasti.

On perusteltua uskoa, ettei monilukutaito kehity ellei peruslukutaito ole riittävän hyvä.

Sen parantamisessa ei riitä varhaiskasvatuksessa ja peruskoulussa tehtävä työ. Mukaan lasten ja nuorten lukutaidon parantamiseen ja ylläpitoon on saatava myös muita tahoja, erityisesti perheet. Kodin ohjaus ja esimerkki on lukutaidon kehittämisessä ensiarvoisen tärkeitä.

Jo lapsena mielletty muita heikompi lukutaito voi johtaa syrjäytymisen tunteeseen ja pahimmillaan johtaa väärin valintoihin jo nuoruusvuosina.

Opiskelijakaupunki Joensuun pitäisikin profiloitua kansallisesti myös oppimisen kaupunkina motolla Meidän koulussa oppii lukemaan.

Me allekirjoittaneet kaupunginvaltuuston jäsenet esitämme, että Joensuun kaupunki nostaa lasten ja nuorten lukutaidon parantaminen lähivuosien kärkihaasteeksi yhdessä kotien ja mm. kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Tätä varten tulisi laatia konkreettinen ja selkokielineen ohjelma kansallisen lukutaitostrategian keskeisten suuntaviivojen/tavoitteiden paikallisesta toteuttamisesta.

Nämä suuntaviivat ovat 1) lukutaitotyön rakenteiden laatiminen ja vahvistaminen, 2) monilukutaito-osaamisen vahvistaminen ja 3) erityisesti innostaminen lukemaan ja monipuolistamaan omaa lukutaitoa.